

U sklopu umjetničkog projekta "Usputno zlo" mapirano je preko 180 lokacija javnih površina širom Hrvatske na kojima stoje mrzilačke poruke upućene manjinskim skupinama poput "Za dom spremni", "Ubij Srbina", "Srbe na vrbe" i sličnih

U sklopu umjetničkog projekta "Usputno zlo", udruge Vizura aperta i umjetnice Tanje Dabo, zadnjih mjeseci dokumentirao se govor mržnje na javnim površinama i ulicama gradova i sela u Hrvatskoj, koji su na poziv za sudjelovanje prijavljivali građani i građanke.

U septembru 2020., u sklopu istraživačko-umjetničkog projekta, poslan je dopis državnim institucijama, ministarstvima i pravosudnim institucijama s upitom vezano uz govor mržnje, pozivanje na nasilje i ikonografiju zločinačkih razdoblja u javnom prostoru u Hrvatskoj. Udruga Vizura aperta tražila je da se institucije očituju o tome radi li se o sadržaju i djelovanju koje je zabranjeno zakonima i Ustavom.

Istraživanje je provedeno u Zagrebu, Splitu i Osijeku u većem opsegu te Rijeci, Sisku, Kostreni, Benkovcu, Donjem Karinu, Gornjem Karinu, Tinju, Lišanima Tinjskim, Polači, Vrani, Obrovcu, Muškovcima, Bjelovaru, Čazmi, Pločama, Maslenici, Petrovoj gori i odmorištu Lepenica na autocesti Rijeka-Zagreb u manjem opsegu.

Pronađeno je preko 460 natpisa na preko 180 lokacija, a radi se o većim dijelom istim natpisima poput simbola kukastog ili keltskog križa, znaka SS, ušatog ustaškog slova U, grba Hrvatske iz NDH s prvim bijelim poljem na šahovnici, zatim natpisi "Za dom spremni", NDH, "Ubij Srbina", "Ubij pедера", "Ubij tovara", "Srbe na vrbe", "Srbine čakija ti ne gine", "Vješala ZG kolji Srbe", "Pederi i Srbi na vrbe", "Pupovac u zatvor" i slično.

U zaključku umjetničkog istraživanja "Usputno zlo", između ostalog, navode se i odgovori institucija na dopis koji je upućen povodom grafita govora mržnje. Iz Ministarstva unutarnjih poslova i Ravnateljstva policije Hrvatske poslali su očitovanje u kojem stoji da je, u odnosu na slučajeve koji su pobrojani, potrebno istaknuti kako "pozitivno zakonodavstvo u RH ne navodi popis poruka, fotografija ili simbola koji sami po sebi predstavljaju prekršaj ili kazneno djelo za

koje se kazneni postupak pokreće po službenoj dužnosti." Iz MUP-a navode i to da je "pojavu takvih simbola ili poruka potrebno promatrati u vremenskom i prostornom kontekstu, kao i u kontekstu s drugim događajima i radnjama koje prate pojavu takvih simbola ili poruka."

Istraživanje "Usputno zlo", prema riječima autorke Tanje Dabo i kustosice Davorke Perić, kritično je prema toleranciji sustava, ali i društva u cjelini, spram zla u javnom prostoru.

"Mnogi natpisi navedenog sadržaja odolijevaju godinama, a većinu njih nitko i ne pokušava ukloniti. To je zlo s vremenom postalo prihvatljivo, a nitko se sustavno ne brine o tome. Uvjerene smo da umjetnički rad, pa tako i ovo umjetničko istraživanje, može svojim neposrednim obraćanjem lakše doprijeti do ljudi i ukazati na ozbiljne probleme prisutne u društvu te da zbog svoje javne vidljivosti može biti učinkovitije, jer upravo javna vidljivost umjetničkog projekta može potaknuti institucije na obavljanje svojih dužnosti", navodi se u priopćenju.

Osim toga, ovo umjetničko istraživanje zamišljeno je prvotno kao baza za razvoj umjetničke ideje koja će rezultirati produkcijom novog umjetničkog rada Tanje Dabo.

Facebook stranica "Usputno zlo" djelovat će i dalje kao platforma na kojoj se građani/ke i dalje mogu javljati s fotografijama grafita i adresama koje će se anonimno prijavljivati po njihovoj dojavi i nastaviti tražiti uklanjanje.

(Novosti/ Anja Kožul)